

Ferrán Vilallonga

Amb aquest número comença de
folletí l'obra de grandíós èxit

La Dama de las Camelias

Traducció de Salvador Vilaregut

24 planes de text y 32 folletí 15 céntims

DE TOTS COLORS

Revista Literaria y Teatral. Surt cada divendres. Publica 28 pàgines de text y 32 de folletí.

Publica una extensa informació del teatre català y castellà, en cada nombre y una llarga informació dels Teatres y Societats recreatives més importants de Catalunya.

Tarifa de anuncis

Preu per inserció:

Una plana.		10	Ptes.
¹ / ₂	"	5'50	"
¹ / ₃	"	4	"
¹ / ₄	"	3	"
¹ / ₆	"	2	"

Descomptes especials:

Per trimestres	el 20 %
• semestres	• 30 %
• anyades	• 40 %

DE TOTS COLORS

REDACCIÓ y ADMINISTRACIÓ

ALT DE SANT PERE, 17, INTERIOR
BARCELONASurt els
divendres

PREU D'UN NUMERO 15 CTS.

SUSCRIPCIÓ A UN TRIMESTRE
2 PESSETES

TERCER ACCESIT DEL CONCURS

OMBRES

Al amic Joaquim Palomer, artista del ferro y amador de les coses del esperit.

1

—Tric-trac, l'home de la por, torment de dònnes y criatures, qui duyes una barbassa negra y descuidada y tenies uns ulls qui eren dos estels fulgint dins la nit de la teva cara embrunida. bruixot. Tric-trac, ombra entre les ombres dels meus infants recorts, escoltami... Vuy evocarte en la quietut de la meua cambra, entre'ls llibres amics qui'm fan les hores tan dolces, are que, part de fora, el vent, xisclant uolador com un fera acorralada, me fa sentir la teva veu y els llamps,

seguits dels trons roncadors, me duen la visió dels teus grans ullasos, esguardant com dos espies empaordits pèl séquit dels remordiments... Tric-trac, l'home de la por qui eres, no obstant, encarnació de la cobardia, escoltami!

Ja ho sé prou que'l teu odi pregón vers els infants tenia fonament. Com vols que ho ignori, si jo havia sigut, diferents voltes, el cap de les collades qui et perseguien?... Ho recordo com si fos are. Al sortir d'estudi, en les vetlles d'hivern quan ja la fosca imperava, aixís que havíem deixades a casa les bosses plenes de lli-

bres y duyem en la mà esquerra el berenar que engolíem apressadament, ens congregavem en la part alta de la riera pert ont devies passar... La riera era ampla y vorejada de plàtans de brancàm inmens, atapait y les portes de les cases—llevat de les botigues—eren closes desde'l regnat de la primera ombra que aclaria ténuement la escampadissa d'uns fanals agònics... Ens formavem per agrupaments y, après d'omplertes de pedres totes les butxaques y la pitrera, ens enfilavem, amb lleugeresa de gat selvatge, dalt dels plàtans més corpulents y esperàvem el teu pas amb gran silenci.

D'un trós lluny, ombra entre les ombres, ja t'endevinàvem. Pujaves com sempre, la folgada manta a la espatlla, les cames y els peus bronzeament nús, barbotejant malediccions incoherentes, ja enutjat, potser, de un altra malifeta com la que t'espera va o de la dita d'algún home trovat en el camí... Y al passar des sota nostre, queya al teu demunt un diluvi de pedres y les branques dels arbres lleugerament s'extremien... Llavores paraves en sèc, esguàrdaves, irat, amunt y avall y, no veient ni rastre, aixecaves la esbullada, peluda testa en mitg la fosca y sonava en la gran quietut el teu renég com un desafiament... Nosaltres romaníem quiets, inmóvils, amb la por en el còs—aquella por horrorosa de les nits d'insomni—y tu seguíes el teu camí, reprenent alhora el rosari inacabable de malediccions y barboteigs... Algún de nosaltres encare, quan tombaves pèl carrer de casa teva, s'atrevia, mofeta, a cridarte: ¡Tric-trac, Tric-trac!, però tu ja ni't giraves.

II

—Ombra, Tric-trac, jo't sé aprop meu escoltantme... En el trò que acava de rodolar hi he conegut el ressó de les teves malediccions y era un esguart teu aquell xurriaqueig de foc qui ha fet senyar a les dònes devotament, creyent que era un llamp. Escòltam!

No deus pas recordarles aquelles altres vegades, quan pujaves tambalejant, amb la testa emboirada pèl ví, arrossegant la manta amb una mà y amb l'altra dibuixant vagament en l'aire amenaces contra invisibles enemics... No, no pots recordarten!... Venies riera amunt caminant amb la incertitut del infant qui dona els primers passos y el teus ulls llampeguejats eren dugues pupiles mortes, envidriades y s'assemblaven als estels velats per núvols... Veus com no t'en recordes?

Ja t'en refarè, però, la historia. Al matí, a l'hora en que l'exèrcit de clarors lograva derruir les muralles aixecades per l'ombra, quan encare en el celderrera estrella la tremolava de sabershi tan sola, les xarxes, totes plenes com un ventre de dòna en la maternitat, ja eren de retorn, escampant aquell tan aconhortador regust d'aigua salada y oferint en la platja el gran encis del peig botent pera alliberarse, escorrentse de les mans del pescadors qui'n prenien a grapats y l'aixecaven com a trofeu de victoria.

Com que la pesca havia siguda abundosa, els pescadors, tan pròdics, ho celebraven cap al tart entre les barques, regnant per demunt de tot els cants y les rialles...—D'això

si, Tric-trac, que t'en recordes! Tu eres amb ells y era molt just que hi fossis, car els havies ajudat a tirar l'art y havies portades dalt del cap fins a la plassa les paneres regalimants... Oh, com se contreuen els teus llavis en una mueca horrible, deixant fulgurar entre la fosca el quart de lluna de les teves dents tan blanques qui s'apreten en un excés de iral... És que recordes les bromes que t'adressava aquell patró tan sever en mar y en les hores d'esplay tan comunicatiu...

Però més amunt encare que'ls cants y les rialles hi eren les teves fetes, quan t'obligaven a seure en mitg de la rodona y t'oferien un gòt de ví per cada misto d'esca que't deixaries cremar demunt el tou de la cama núa. Llavòres venia la rialla inacabable, inhumana, nascuda amb la cremor de les minúscules brases mentres en l'avern de la teva gorja s'empaitaven les més horribles malediccions amb els gòts de ví que engolies seguidament, l'un derrera el altre—y n'engolies encare més amb els ulls—fins que, rendits tots, te deixaven jeyent demunt la sorra, après de ferte rodolar amb el peu, com a un pilot de carn sense ànima.

Al cap de poc, empés per l'esma, t'aixecaves com podies y era en aquest tan llastimós estat, amb les cames llagades, que arrivaves fins a nosaltres y era quan aixís te veiem que saltavem dels arbres y et seguíem de molt aprop, empenyente casi, tal com un estòl d'enjogassats aucells al endevinar la palla interior del ninot que aixeca el bon pagés per guardià de les cullites.

III

Bat la pluja contra'ls vidres de la meva cambra y el vent xiula de tan brunzent que passa.—No t'allunyis per xò, Tric-trac. Vull, avans de separarnos, que vegis desflorat el teu més gran secret pera eternal torment, tu qui tant torment donàres. Acòstat!

Fou primer el teu odi vers els infants una espurna qui, propagada per el vent de les llurs malifetes, arrivà a convertirse en pira inextingible, acavant per abrandarte totes les entranyes. Però tú, bruixot, podies, amb l'aigua d'un indiferent perdó, apagarla aquella foguera, en lloc d'alentarla com feies amb el ventall de selvatgines intencions, car era al sol pas d'un infant que la sanc se't removia bullenta y crispaves els punys y els teus llavis deixaven caure sobre la càndida testa el pès d'una maledicció espantosa.

Però, com que més potent encare que'l teu infinit odi era la teva cobardia, aquesta't feia veure sempre derrera del infant el bras venjador del seu pare aixecat en amenaça, privante de donar compliment als fers propòsits que covaves dintre el cor, tal com niada d'escorpins. Fins que arrivà aquell capvespre... —Oh, no forcejis pera anarten! Ja l'he sentit prou el trò del teu renece tan cargolat com el llensaves entre els arbres de la nostra riera, sota un diluvi de pedres y escolto encare confondres el petar irat de les teves dents amb el rebotre de l'aigua sobre'ls vidres... Contra'l teu voler, però, jo seguiré atormentante!

...Fins que arrivà aquell capves-

pre, qual recort encare t'esborrona. Venies del forn de rajola, aont feies de bastaix els dñes en que'ls pescadors no varaven, pujant per el camí de cabres qui, serpejant vora mateix del cementir, condufa a la vila. El cementir era aixecat al cèlic cim de la montanya y tenia a l'altra banda un camí arranjat espaiosament y el separava del mar un pregon abim al fons del qual uns garrofers hi tenien dolsa la senectut.

Al ser devant del cementir, un raig de llum, com de ciris, escorrentse entre la escletxa d'una mal closa finestra del quarto dipòsit de morts, t'hi delatà la vetlla d'un cadàvre. El vent en aquella altitut amoixava amb la gelada fredor de un còs en l'agonia, però a baix rimava tan dolsament el mar la seva cansò eterna, qu'era un trovador mitgeval dient amors a la lluna, primpcesa de plata abocada al mirador de la volta blava, entre un esbart de discretes dames y seguidores, que tals semblaven les estrelles.

Un tròs endevant teu caminava el fill del sepulturer, sentint fins al moll dels ossos la gran basarda que encomanava aquella solitut. Tornava de dur sopar al seu pare qui devia passar tota la nit en vetlla, car aixís era dlsposat per la familia del còs difunt.

Era prim y magrisoy el fill del sepulturer, amb una cara tota blanca com la cera y amb unes pestanyes y uns cabells qui de tan rossos semblaven també blancs. Duia encare vesta de dòl, car feia molt poc temps que era orfe de mare y tenia sempre els ulls badats guaitant al cel, com si volgués calmar l'anyorament.

—Llop, esparver, com aquella maltissa indefensa criatureta no't feu llàstima, tu qui, per alt exemple de fins aont pot arribar l'amor maternal, tingueres aquella vella petita y encorvada qui captava pera poguer comprar tabac per son fill monstre... Oh, no ho podies ni sospitar que mai arribés ningú a sapiguerlo el teu secret... A despit teu vaig a escamparlo pera que'l mal recort que t'en devinguí't sigui torment per tota una eternitat... Acòstat més encare!

Caminava, caminava vers la vila el fill del sepulturer tot tremolant, quan, basarda sobre basarda, va sentirte aprop seu. T'esguardà de reull y aleshores el seu còs escanyolit s'extremí sota la furia de la teva mirada devastadora, tal com una fulla novella sota l'huracà qui are part de fora, xiula y brunz. Volgué apretar els passos y les cames li defallien. Tu arribares fins a n'ell, la sanc se't remové en una calrada bullenta y se desbordà la riuada del teu odi insaciat contra els infants. Guaitares après a tots indrets y sapigueres ben sol, prengueres en brassos a la criatura amb la mateixa facilitat del qui aixeca una palla seca y, sense ni darli temps de cridar un ay! el llensares al abim, per el qual rodolà, botent d'una banda al altra, fins que al últim, més humiliat, un vell garrofer, amb amor d'avi, li oferí, pera repòs, una branca però li mancaren les forces y se li va esqueixar... Desde dalt, encare tu'l vegeres caure al fons, rient amb la satisfacció crudel d'una venjansa satisfeta.

Aprés emprengueres depressa la devallada. Una óliva, volant al ce-

mentir, passà tan aprop teu que va fregarte amb una ala y et va semblar que per ella el sepulturer—qui tan savia d'aquesta mena d'aucellots y extranys pressagis—hauria notícia del teu crim. Caminares més de pressa encare y aixís vas lograr deixar aquella solitud pero no la basarda nascuda dels remordiments qui van seguirte arreu tota la vida. Al entrar al poble un gòs sortí corrent d'una ampla entrada y t'acompanyà una bona estona amb sos lladrucs.

Al endemà l'infant fou trovat mort, tot deformat y amb clapes de sanc qui ja era seca... Tothom desseguida va explicar-se aquella fi: volgüent arrencar mores de les que hi havia en la vorera del caminal, sobre mateix del llavi de la boca del abím, un peu li havia relliscat.

Per no passar devant del cemen-ter, may volgueses tornar al forn de rajola.

IV

—Sento el cruixir, com de fulles seques, dels teus ossos, forsan- rabiós pera allunyar-te... No't contor- sionis aixís, car no hi estaràs ja molt dessota el meu esguart acusa- dor... Are les gents ja saben el teu crim y les llurs boques justicieres clamaràn amb constancia el teu tor- ment... No t'acomioado encare!

Vull avans memorar aquella altra teva malifeta, l'ensurt que donàres a n'aquella jova casada de poc, qui anunciava ja la plasmació de l'amor seva en l'infantó que duya viu en les entranyes y que occíres avans de veure la llum amb el teu rodolar per la pendent d'un carrer desert que

pujava la novella mare, aixecante al arriivar al seus peus y rodolant altre cop fins a tornarhi. Y deien que fou tan gran l'esglay que'n va tenir que, al arriivar a casa seva, semblava també morta de blanca que estava.

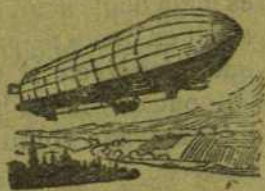
Però en aquella hi vas trovar el càstic merescut per totes les malife- tes teves, quan al veuret per un rial, el seu marit va estabornirte, com a un gos, d'una pedrada, lo qual fou celebrat amb general acon- tentament, siguent ell rebut com l'ardit casador qui dona mort al llop en la boscuria.

V

—Are ja pots, Tric-trac, ombra, entornarten al teu regne, sota l'ar- gila demunt la qual s'hi críja l'herba estéril sense flor... Sento com arro- cegues la férrea cadena de les ma- lediccions que trenes amb major fu- ria... El llur ressó va perdentse llun- nyanament, llunyanament y apaga- da... Ja la teva ombra es confosa entre totes les demanades ombres...

Part de fora, el vent se gronxa més calmat, espolsant de tant en tant les gotes d'aigua dels arbres y en el cel, entre boirines, llú, esmal- maltadament multicolor, l'Arc de Sant Martí com a promesa de bo- nansa.

JOAN DEAPER.

Sanfaina teatral

Ja ha arribat per fi la tardor venint a extingir la febre de tots els comediantes. El mercat s'inaugura. Els aimants del teatre están d'enhorabona segons les formacions de companyies. N'hi ha per tots els gustos.

En primer lloc no puc per menys de lamentar la sort que'l destí prepara al teatre català. Després d'una llarga enfermetat l'envien al Paral·lel, al teatre Espanyol pera que passi la convalescència. Hi ha qui creu que allí curarà; jo, que soc un xic pessimista y además que sempre solc mirar les coses pel costat que cremen, trobo de mal averany això de traslladarlotant aprop del camí del cementiri. Jo crec que porten males intencions: ¡li preparen la mort pera enterrarlo després sens que ningú s'en enteri! ¡Pobre Teatre Català! ¡qué mal te tracten! Jo fins crec que'ls actors s'hi resisteixen a anar-hi; fa mitj any que preparen la companyia y aquesta es l'hora que encara no han arribat a completarla. ¿Qué pensen? ¿A la fi se posarán d'acort? ¡Deu ho vulga! Asseguren que ve d'América pera posarse al frente de la companyia en *Manolo Salvat*. No es mala adquisició. ¡Mals ratos han passat en busca de primer actor! Els que desitjaven ja tenen compromisos contrets. Hi ha hagut qui s'ha ofert y no l'han volgut; ¡es clar! Dels noms de les actrius re-

cordo l'Emilia Baró, Verdier, Mes-tres y Plá. Actors: en Capdevila (Carles), Goula, Daroqui, Aymé-rich, Guixer, Casanovas, Galcerán y... no tinc noticia de ningú més. D'estrenos y nom d'autors ¡una *enigma!* Esperem amb ansietat l'apertura pera desvaneixer algún dupte que'ns té un xic preocupats.

El día 20 obra ses portes Novetats amb en Max Linder l'héroo del cinematógra-. Les modistes treballen desesperadament; aquestes junt amb les pentinadores y perfumistes farán *l'Agost*. ¡Ay, com estarà la platea de Novetats el vinent divendres! Hi haurà molts desenganys perque diuen que está molt delicat de salut...

¡Ah! Una mala noticia. En Ricardo Calvo no actuarà a n'aquest teatre l'actual temporada. ¿Per qué? Asseguren que li han rebutxat la llista de companyia per dugues vegades. ¡Quina vergonya? Es tan grave que'm resisteixo a creureho. ¡Ho sento molt! Ell y la Velazquez tenen molts admiradors a Barcelona. ¡Quina llástima!

Si no hi ha cap destorb, en Villagomez a n'Eldorado. L'empresa està en tractes amb la *Lolita Bremon*. ¡El vers està d'enhorabona! Tinc entés que'n Guimerà, Rusinol y Gual han entregat ses obres inédites a n'aquest teatre (?).

També Romea ha fixat ja les lli-

tes, per ordre alfabètic perquè ningú s'enfadi. ¡Preocupacions ridícules! La capsalera es de resistencia. Primers actors y directors Mariano de Larra y l'Enric Gimenez. Primera actriu el *proto-tipo* de la simpatia Rafela Abadía, segueixen les senyores Cobeña (Josefina), Abadía (Segunda), Boissongtier, Hurtado, Ruiz, Suelves y Xifrà. Actors: Guitart, Huertas, Muñoz, Pacheco, Peña, Rodrigo, Soler y Torres. Repertori. ¡demanin! Estrenos, exceptuant tres o quatre traduccions, entre elles una d'en Sudermann, d'autors espanyols coneguts; Benavente, Quintero, Martinez Sierra, Linares Rivas, etc. ¡Ah! Hi ha també una comedia amb tres actes de l'Adrià Gual, no hi poso el titol per ser molt difícil retenir-lo a la memoria; quant vagi aquesta obra tindran le fer cartells especials si volen que's vegi. ¡Consti que no exagerol... Eh? Qu'els en sembla de Romea? Si aquest any perden quarts l'any que vé *faré calendaris*.

Al Tivoli la Montoro y la Bailo, en Ramos, Pedrola, Tejada, etc., segueixen fent les delícies del públic amb *La Generala*. Acaben de estrenar *Las mujeres de D. Juan* que no han lograt conquistar al públic. ¡Es molt dolent, sense embuts! Esperant *éxits* de Madrid pensen seguir fins que'l públic se cansi. que'l que d'allà vingui...

¡Al Principal la Cobeña? *Pausa*.

Passem a l'Apolo y van cinc els teatres de vers que anomeno. ¡Oh! En aquest teatre han fet una formació tot de *primeres* figures; vagin mirant. *Primer* actor y director, Miquel Rojas. *Primera* actriu, Do-

lors Puchol. Altre *primer* actor Emili Perelló. *Primeres* actrius joves, Trinitat Guitart y Mercé Ferrer. *Primer* actor de caràcter, Anton Camisero. *Primers* galans joves, Joan Delor y Anton Strems. Segueixen: Dama característica, Mercé Bayona. Dama jove, Pepeta Valero. Actor barba, Daniel Castells. Actriu genérica, Concha Cassó. Según galán, Salvador Sierra. Genéric, Armengol Martí. D'actors sols n'hi ha *dos*, en Casanova y en Crespo *que's partirán el treball*. L'Empresa d'aquest teatre té la delicadesa d'admetre obres d'autors novells. Potser es per conveniencia però els cartells ho canten; ¡un aplauso! El dia 21 fan son debut amb una obra d'en Marquina *Doña María la Brava*, una comedia den Ramos Martin *El sexo débil y... en Fola entre bastidors*. Bon debut. ¡Els desitjo sort!

Caminem quatre passes y entrem al Nou. Continúa l'empresa Robert que ja hi comensa a entendre, conservant al popular Santpere que's l'idol del Paralel. ¡Actor de talla! Bona estatura. Al igual que'n Rojas, si tots els comedians fossin d'aquesta estatura, tindrien de trasladà la *concha* de candilejas altelar, fora més positiu. També's queden en Mir y en Rojo. Han contractat a les primeres tiples Amparo Guillém y María Darnier, además una adquisicio d'importancia, el mestre Espeitia Els musics no podrán dormir. ¡Bona batuta! però li recomano que no's deixi portar pel *geni* que també'l creuran. ¡Ah! M'oblidava d'en Pep Viñas, artista de gran valú a dintre'l seu género. Ha pro-

vat de portar les riendes, però com que'l carro anava pel pedregal ha resolt dexarho, ¡li aprobo!

Al Soriano crec que fan un mal pensament volent desterrar les atraccions pera posarhi género petit. Es que formarà en Bergés. ¡Me sembla que n'hi ha per dies!

Al Còmic ópera; els cartells sols s'hi distingeix un sol nom *Nulleras*. ¡Me sembla que roda massa aquest tenor! ¡Diuen que ja ha acabat la carrera! ¡Esuna verdadera llástima! N'hi ha tanta escassetat...

Al Líric una companyia amb un primer actor que ell mateix s'ha donat l'*alternativa*, en Rodríguez; delsexecontrarilaDaroqui. ¡Veiam! Veiam y veiam. Diuen que farán de tot. ¡Jo ja ho se'l que farán!

Diuen: En Volpini encar es a Milán pera completar el cartell. Sabem de cert que ve l'Anselmi completament curat de la *gargamella*,

l'*Stracciari* y en Rosato, tenor, barítono y baix respectivament de l'agrado de nostre públic. Els demés completament nous, desconeguts, incluhint el mestre director y concertador. En Volpini está desesperat perque notroba mezzo sopranos ni contrals, ¡l'ópera está de desgracia! Comensarán la primera quinzena de Novembre, probablement els primers de més; aquest any la temporada s'allargarà un xic, puig en lloc d'haverhi cinc funcions d'abono per semana n'hi haurá sols quatre, destinant l'altre día a benefici del públic amb preus populars. ¡Molt bé!

La semana entrant ja'ns haurá passat el susto.

Enterats del moviment teatral ja els donaré compte de sos resultats. Fins a divendres.

ENRIC CASANOVA.

Barcelona 12 Setembre 1912.

Breviari

Nocturn

Jo cambiaria, a poguer, la estatua de Colóm, allà al Moll, per la d'un faune de picardiós somriure y amb una siringa a la mà, peludament sensual, per cantar la mansa bacanal que's preludeja a sos peus, mentre Missenyora la Lluna goteja plata en les fulles dels arbres y brillen més enllà els fanals com ulls de gat.

Del cafè vuid, però resplendent de lluminaries, arriben les melan-

gies que guja el violí y acompanya el piano, arrossegant mandrosament aquell motiu de «Cavalleria Rusticana» que tots els botiguers se saben de memoria. Per què han de tocar sempre «Cavalleria Rusticana» en aquests cafès, per l'inefable encant de les viudes d'un sargent de la Guardia civil, de les donzelles pobres y de les que son pobres y no son donzelles? Proper, però no sé aont, un ball públic dona la inquietanta sensació d'uns llaços odorants a dòna, o d'un primer llibre clan-

destí que fou en nostra romàntica adolescència una brutal revelació, y la orquestra sanglota una *habanera* canallesca y encantadora. En la ombra del passeig els sexes se promiscüen, y se sent com si's passés entre un remat de llops en zèl.

Una mare, filla de l'altíssima Celestina y neta del funambulesc Monipodi, dormisqueja en un banc, mentres deixa en amable lliberació a sa filla, joveçana, formosa y molçada y bastant indecenta, mercès sien dades al Déu totpoderós. El banc té dos llocs vuids, y altres dues dames de la meteixa nobilíssima Orde venen a omplirlos.

Aquelles dues heroines dels cruedels idilis miserables saben que son germanes en nostra dama la Nit, y germanes en l'Amor y en el Dolor. Junes arriuen a les acacies de davant les barraques de llibres vells, juntes se'n allunyen, perque acàs creguin que la luxuria y la literatura *revellida* sien enemigues, y juntes cerquen els carrers de la Quimera y del Verí, de l'Amor (III) y la joia. La cantonada del carrer de Mitjdia està vigilada com una frontera. Elles passen, però s'aturen davant una taverna tràgica y sinistra: no hi veuen tampoc cap mascle llop per elles, les dues llobes. Elles, qu'entre somriures subtils, van dientse ses més íntimes miseries en un diàlec felló y enciser, qu'es egregi y admirable poema de vici y de tendresa. Els vicis son sagrats: son lo únic que pot fer amable la vida.

Un timbre vibra amb persistència que inquieta. Al arribar novament al carrer de Montserrat esguarden la penombra trencada per la llumi-

nositat alletada dels arcs de volta de un *cine*: el *Barcelonès*. Y elles, nobles filles del No Pensar y de la Inconsciencia, sense recordar que no han sopat, ajunten sos pocs diners y entren, fanfarrioses y rialleres, y s'entendreixen y ploren amb un drama de la *casa Nordisk*, y ixen novament al carrer, y riuen, y canten, y recorden que no han fet res de profit. Els carrers en tenebra y en soletat... S'entreobre la porta d'una taverna, y una d'elles pot esguardar el rellotje y's posa trista, eixa tristesa silenciosa y tràgica de veurer passar les hores y fugir la mentida divina de la Joventut.

—Ay, filla! Les dues, y sense estrenal

El passeig de l'Aduana, prop del Paral·lel, es el nocturn falansteri barceloní. En els graons, y per tot, hi han homes, y velles, y infants, que jeuen en un amuntegament de llatzeria. Les companyes passen maquinalment desorientades, pensant en el pignoratici recurs del següent dia. Y com si no sofrissin unes y altres igual miseria, tenen la ingenuïtat de envejar a les altres, les que tenen *d'allò* encar per freqüentar la Rabassada, l'Edén y el Lyon. La nit crema. Es una bella nit del Caire, qu'encén en amor com les mandràgores.

Y en aquelles costes, pelades com el Gòlgota y banyades de Lluna, vehines al mar, sorgeixen dues ombres y, sense salutació ni paraula, s'uneixen a aquelles peregrines que caminaven, caminaven, a la cita que ningú els havia donat.

Y quan allà lluny, sobre'l cobalt

del mar, les maragdes del cel tenfen una rósea claror, y una sinia feu grinyolar en una horta propera sos catúfols, y els aucells cantaven, les dònes que pujaren acompanyades, sorgiren are soles. S'aixecaren y caminaren, caminaren molt depressa, girant a cada moment el rostre enrera. Y elles parlaren.

—Que'ls coneixíes tu?

—Jo? No.

—El meu a les si s'havía d'anar a trevallar.

—El meu havia d'anar fins a Sant Andreu.

—Ens han pagat bé.

—Y ens hem cobrat mellor...

—Calla! Fins a una altre.

—Ja no'ls veurèm may més.

Y passen molt lentes, novament, el passeig de l'Aduana; molt lentes, com si la vida fos càrrega de plom sobre ses espatlles ja ossoses. Algunes campanes canten sobre la ciutat. Ja es dia... Y sobre les melàngiques testes de les dues bestioletes del Plaer y del Dolor passa una alenada fresquíssima d'aire matiner que apar una benedicció dels camps. Dels camps ont regna un Faune que té una fruitada espiga d'or per cetre, y regna amb misteriosos sortilegis d'amor, qu'es l'amic dels humils y dels malehits de la terra,

LLUIS CAPDEVILA

Musicals

Visita de Rossini a Beethoven.
*El papelló vola sobre el mateix
camí que l'aguila, mes s'aparta
per no esser aixecat per un cop de
ses potentes ales.*

R. Schumann

El Barber de Sevilla y Guillem Tell es tot lo que resta de la nombrosa producció d'aquet compositor que tants llorers obtingué durant casi tot el sicle pasat, sa gran fama, sos innuens triomfs, sa immortalitat que molt pocs posaven en dubte sa esvait com el fum deixant tant sols en l'immens cel, de l'art com a recort, una petita estrella que cada jorn que passa fa disminuir ses dimensions fins arribar al no res, quedant tant sols aleshores lo seu nom dintre de la historia de la musica com un document curiós.

Mentres els gran genis de l'art musical Bach, Haendel, Beethoven, Veber, Mozart, Schubert, Schumann, Gluck, Mendelssohn, Wagner, Berlioz, Cesar, Franck y altres foren en vida els envolcallats per les més punyents amargors brillen avuy ses obres immortals amb la més potentia resplandor perque foren bells y grans sacerdots d'aquet art divi, Rossini festejat y aclamat en vida ha anat cayent pausadament a la tomba de l'olbit per no aixecar may més la seva testa burleta de compositor immortal.

L'art ha triomfat per sobre de l'efectisme y Rossini ha sucumbit com forçosament tenia d'esser dat el caracter lleuger y la manca absoluta d'estética y de profunditat de pensament qu'es trova en les seves obres purament melòdiques y mancades d'escola seriosa, tenint tan sols per norma aquet compositor el seu capric purament personal.

Veus aquí lo que diu molt encertadament l'esquisit y gran compositor Robert Schumann parlant de la personalitat musical d'aquet compositor: *Rossini es el més notable pintor decorador, puig treyentne la ficlícia resplandor y la seductora perspectiva teatral, veureu lo que resta.*

Del matrimoni entre Josep Rossini pregoner y al meteix temps inspector de mercats, y Ana Guardini una dòna molt hermosa

y dotada d'una veu bellament timbrada, va neixer a Pésaro (Italia) el 29 de Febrer de l'any 1792 aquet compositor.

Al finir la campanya d'Italia passa per aquesta ciutat l'exercit francès, y el pare de Rossini de temperament exaltat s'entusiasma fortament ab les idees noves que portaren els soldats de la república y procura fer adeptes ab lo que lográ tan sols primer, qu'el destituissin del seu carrec, y més tart que l'empresonessin.

Sa esposa aleshores mancada de recursos no tingué altre remey per donar pa al seu fill que dirigir-se a Bolonia ahont lográ ser contratada en una companyia lírica, mes els viatges que forsosament tingué de fer la obligaren a tenir de deixar el seu fill confiat a una familia amiga quina es portá generosament fent donar a Rossini les primeres lliçons de musica. Després d'haverlo deixat per algun temps torná a rependre el seu estudi definitivament mes no fou aquet tot lo seriós que havia de esser puig dada sa gran facilitat y l'abundosa inspiració que brollava contanment de la seva pensa feu que produís y això fou sa gran desgracia avans de conèixer tots els secrets y per conta d'estudiar els grans mestres ni tan sols se'ls mirà no volgent tenir altre guia que la seva propia voluntat y aquesta fou la causa principal de la constant frivolitat qu'envolpcallava per complert totes ses obres, cosa verament llástimosa puig ab més estudi el seu prodigios talent hauria produït obres ben belles y sens dubte o hauria lograt si el seu orgull noli hagués dit abans d'hora molt baixet y a cau d'orella que ja era un geni.

Pera dar una petita idea de la gran facilitat y de'l gros talent natural que tenia per la musica sols cal dir que sa millor producció, sa obra mestre *El Barber de Sevilla* la va compondre amb tretze dies.

Les obres que més falagué exit obtingueren en el seu temps a més de les dugues abans dites foren: *Moises*, *Tancredo*, *La Cenerentola*, *Otello*, *Semiramis*, *Zelmira*, *El Compte Ory*, y el *Stabat Maier* sent trenta set foren les operas degudas a la inspiració d'aquet music.

Aquet compositor mori sens haber vist encara el capvespre de la seva personalitat

musical o signi amb ple triomf de la seva obra a Passy el 13 de Novembre de l'any 1868.

SCHERZO

Bes d'amor

No heu vist com la
gavina llenguera
volava a la nit
sobre la mar quieta
Y que no se sab bé
si l'aigua besava
o si amb les ales
tant sols la tocava?
aixís m'ha besat
la meva estimada
y el llavi felíç
encara's demana:
—Poses de sos llavis
ha estat un petó?
o potser sols era
lleu respiració?

FRANCIS FONT PERXÈS

17 Abril 1912

Arts Plàstiques

Dels llocs sugèstius de Tiana

Mentres resta'l caliu tan sols de la gran llamarada que'ls artistes encengueren en el passat curs, resta'l cronista en actitud de grat repós; cerca un lloc pera'l repós d'un lleure estival y el troba en eix recó poetic somniant en altres temps, en altres més ditxosos temps si hi cap, en aquells temps llunyans en quins, no essent Amor, l'etzar no'm retenia a fer de bon o de malgrat la vida ciutadana.

En aquells temps que s'esvaheixen blana y follament al lluny bo y esfumàse amb l'horitzó, al pendre comiat de tot lo més volgut que en la gran urb deixava, sempre m'enmenava el vol envers aquets indrets, a vora dels amics, dels vérs amics, de quins més carinyoses proves tinc rebudes.

Tiana! aqueix nial gentil, arredoçat a extensos boscs de pins, boy aclofant-se an'el verger de tarongers, sadolls de grats perfums, y de vinyals tots riallers prenyats d'aquells feixucs rahims semblants en gust a l'ambrosia, dels Deus; aqueix pulcre nial engalanat per tots indrets de gais jardins que vanesmersántarreu la joia amb son capdal de flors multicolors y d'exquisides flaires, aqueix nial, ja de llargues anyades, es el lloc de mon esbarjo quan els prosaics afers de la ciutat me deixen un espai pera mon lleure.

Tiana, fou pera mi la confident de mos amors primers, com fou també la que servi pera reconcentrar les meves abtutts pera'ls assaigs de les primeres poesies.

Tiana, pera mi fou el bressol hont me gronxaven dolçament Amor, Natura, Inspiració; y aquells senders ocults, y aquells manyacs indrets me deyen coses dolces, y el meu cor a'hi explayava fent amb ells col·loqui.

Desde Tiana atalaiava el mar humil qu'a n'els meus peus rendia's en grat homenatge desde'ls cims, y envers l'urb barcelonina hi ovirava jorns d'amor y gloriuses jornades pera l'esdevindre, acaronat pe'l ventijol fresquivol de la marinada.

Oh!... quina placidesa la d'aquells entorns, quina solitud la d'aquells paratges boy guardats de torres y masies aclofantse per turons y cims com al etzar, semblants a albins voliaynes, allunyades del brugit, aduc del mateix brugit del cor del poble.

A la bandada de ponent, aquella torre d'una magna distinció y d'un aspecte tot seré, tot marcadament senyorial boy aclofada a n'el mitj-aire de la serra, es hont jo m'he passat els mes amables jorns de ma marcida joventut. Arredoçat a l'ombra d'uns amics sincers, allí he gosat les hores d'esperançadors esguards, y m'he vist conçolat en hores de negres pesars de l'ànima. Jo, allí he rigut, jo allí, he plorat, y allí m'he sentit sempre manyagat, y allí, m'he vist sempre volgut y distingit.

Tiana... escalonant els cims, a n'els nou pins, y a ne la Conreria, aquells badius extensos, jo mil voltes hi he explayat l'esguart cercánt nous horitzons, m'he sadollat d'aquella amable plana del Vallés y he vist a n'els meus peus boscuries immenses, mentre'l meu inquiet romantic esperilt cercava arrancar secrets en les refors del ventijol que'm deya coses a cau d'orella y el xiu-xilleig de la pineda'm descobria llars misteris pera l'avenir, y els rahims dolços dels festius vinyals cantaven ben alegres epitalàmiques cançons y la esmeragdina diafanitat d'aquell celatge capvespral amb son esperançador somriure me prometia un esdevenir bril lanten

mes il·lusions assadegades de gloria y de amor.

Y en els espais, al descobert de tot esclat de llum y a tot plé aire hi respirave a plé pulmó, y devallantaprès en l'encofoament del bosc, y per l'ubac d'aquell torrènt de casa Sanromà y en les remors dels regalims y degotalls de l'aigua de la font de Sant Bruno hi concentrava pensaments qu'en qualquesclat d'inspiració feia un assaig dels primers versos en lloança esdevinguda queixa, enversa aquella malhaurada enamorada meua, tornant de nou als cims més enlairats hi desplegave el cor y els sentís en tó de lloa o de racança al aire pur pera que transportés serres enllà les il·lusions o bé el neguit que dintre de mon pit cobava.

Oh!.. quina quietut la d'aquell lloc hont s'hi aclofa aquella immensa voltiaina, aquell convent de Montalegre. Oh! quins recors d'altres jorns sadolls de folles esperances.

En aquells jorns amables, el convent resta-

va mnt callat a les pregaries dels cartoixos; aquell immens convent restava envoltat en aquella altíssima poesia de la solitud copenedora.

Quantes y quantes voltes, al cayent d'una tarde, y al sobtarnos la placidesa de la capvesprade y a la tenua claror d'una tota amorosida lluna he restat recolzat a un mirador d'aquelles cel·les, quina vista tot joiosament s'escampa a la vessant que condueix al mar entre ls vinyats y les pinedes, acompanyat d'aquelles may prou remembrades amb racansa dolces y angelicals amigues, havien envejat la sort del rel·ligiós que ve a resumir tot el gosar del mon en aquest lloc de solitud pera pensar tan sols amb la grandesa de l'Omnipotent.

Tiana!... Tiana!... Oh!.. quins recors que vens a despertar-me avuy... avuy y sempre que't reveig!... avuy y sempre que't recordo...

FAUNE

Aficionats notables

Ramón Rovira

Granollers

Heusa qui a un dels més entusiastes aficionats, a un dels pocs a qui's anys no han apagat el foc de l'entusiassme pera'l teatre.

Es admirador y venerador dels vells actors del teatre català.

En aquell temps en que les obres d'en Pitarra predominaven en tots els teatres, en Rovira hi tenia els tipos ben marcats, les creacions del may prou alabat Iscle Soler.

En lo teatre de «L'Unió Lliberal», ha format part en totes les companyies que s'hi han anat succeint desde vint anys enrera, fins en l'època actual que com element de valua, entrà a formar en les fileres de «L'Esbart Artístic».

En Ramón Rovira, se conquistà un nom envejable en les obres d'en

Pitarra, sensa que això vulga dir que no deixi ben sentat el pabelló en les obres del modern teatre, ans lo contrari.

Parlin per nosaltre les acabades interpretacions en *Els vells* (Baleàri), y *El misteri de dolor*.

En aquesta obra rebè coral enhorabona de son autor, l'Adrià Gual, que assistia a la representació.

Fen son debut amb *Les joyas de la Roser* y desde llavors son repertori s'ha anat engrandint, que molt espay se necessitaria pera apuntarles totes.

La fals d'un cap de colla, Eurás del mas, La creu de la mastia, Lo cor del poble, (que hi fà un *Passarell* que deixa a tothom agradablement sorprés, per sa ajustada interpretació). *Sabis de Velatusta, Lo majordom, Panclaris, Juvenut de Príncep*, etz., etz., son prou pera donar clara idea de sa flexibilitat.

En Rovira, uneix a son amor pel teatre, une de les mellors cualitats que pot tenir el bon aficionat: no fer le sabi.

Per això ha estat, que sempre ha escoltat atentment als directors amb qui ha treballat, obrant segons ses indicacions y per això ha sigut, que sempre ha sentit avisos en son comes y s'ha vist atalagat del públic de quin n'ha sigut predilecte.

Amoroses

*¿T'he somniat? Diguem que t'he somniat,
pro no dormia.*

*T'he vist enamorada apropet meu
folla de ditxa,
llassades nostres mans,
els ulls mitx closos,
les boques ajuntades com petxines.*

*¡Oh quin goig més intens, la vida meua,
el de la nit en calma,
el de la nit en que la lluna escola
sa llum de plata*

*per entre els llessamins de ta finestra
y petoneja suau ta fina galta.*

*Com glateix el meu cor quan plé de ditxa,
mes mans febrores
senten el pas d'aquesta sang bullenta
que salta y bota
recorrent lo teu ser,
y per fi esclata
en un bes passional en nostres boques.*

*¡Oh! qui no despertés may d'aquets somnis
ni nit ni dia;
qui eternament pogués está en tos brassos
la vida mia,
llassades nostres mans,
els ulls mitx closos,
les boques ajuntades com petxines.*

JOSEPH ALEMANY Y BORRÁS

Del Boulevard Paralel

«Volverán las obscuras golondri-
nas»..

Per fi s'acaba l'estiu y amb ell el fer servir de recaders als comedians que amb tant anar y venir d'un poble al altre, fent temporada per pessets menudes, no semblava sino que s'hagués apoderat de tots ells el tan desacreditat ball de Sant Víctor.

Y menos mal els que encara podien encavarse en un teatret o altre de poble o vila, encar que aquest fos montat en qualsevol plassa o al bell mitj d'un envelat; al menys aquets encara en tenien per anar tirant: lo trist era pels que's veyen en la necessitat de estiuemar per la Rambla del Centre amunt y avall o passar la *mañana* recolzats a les muralles tot sostenint diàlegs amb els llacers dels carrelons dels gossos, ofici, avui per avui, més lucratiu y segur que el de viure del teatre.

Sortosament hem arribat ja'l Setembre y amb ell l'hora d'obrirse els temples de Talia.

Demà mateix al Paralel hi haurà una bella florida: seràn quatre els teatres que s'obriràn de *debb* y amb companyies prometedores: l'Apolo amb en Rojas, el Nou amb en Santpere, el Liric amb en Rodriguez y l'Arnau amb les consabudes varietés y portarnos com a atraccions especials *La Gacela* y *La Cicada*, diuen que serà cosa bona. ¡Ja ho veurem!

Els demés teatres també s'están bellugant y an aquest efecte comensen a preparar-se en Bergés per anar al Soriano; en Piera al Espanyol; que vindrà el Sindicat a educar el públic del nostre boulevard, el Moulin Rouge amb el music-hall de consuetut, lo mateix que'l Gayarre, al l'Olimpia, El Recreo, Royal Concert y cafés de Sevilla y Apolo. Estarém ben divertits, amb tants music-halls, com hi ha mou!

Del Còmic no s'en pot dir res per ara, sino que en Mulleras s'ha despedit amb les óperas *Aida* y *La Favorita*. Ah! y ara que parlo de funcions passades, deixeume anotar també el comiat d'en Graells Soler en el Liric amb *En Flandes se ha puesto el Sol* y *Mala nit* y les últimes funcions de l'Apolo.

En aquest darrer teatre després de les representacions de *Nuvolada d'estiu*—original

del fill den Gomila amb la complicitat del fill del meu pare que no es el meu gerinà—se representá en remembransa de la luctuosa data del 11 de Setembre, les patriòtiques produccions *Un jefe de la Coronela* y *Mestre Olguer*. El teatre plè de gent, vessant d'entusiasme y Visca Catalunya! Els artistes treballant amb fe, sobre tot l'Emilia Baró, en Capdevila, en Guixer y el que feia de jaio: el monòlec recitat per en Tor, no'm va convèncer; apreciació personal, eh?

Y prou *tabal* que dihem per aquí. Ara sols mancarà veure quins d'aquets teatres s'em portarà la palma: si el Nou amb *La Dama roja*, l'Apolo amb *Doña Maria la Brava*, el Liric amb *La noche del sábado*, l'Espanyol amb *El Campanar de Palma*, que seràn les obres en que faràn llur debut; jo opino que amb aixó de la palma ja hi té quelcom guanyat aquest darrer teatre.

Pasi lo que pasi, podem donarnos per satisfets al pensar que gracies a n'aquesta [apertu]ra de teatres, molt més esperades que les aperturas de curs, els nostres comedians podran treure el ventre de penes, com molt be's dona a comprendre en les següents ratlles, imitació d'un popular couplet, [insertades en la paret d'un dels nostres millors escenaris, y original d'un popular actor jove y poeta a ratos] perduts, veritablement perduts:

Que tarde llega el Septiembre

para el cómico que espera!

Cuanto se alargan los días

hasta que el préstamo llega!

A la catapum

catapum, candela.

¡Ay com m'enpenyo

sense una pelal

A la catapum, catapum, catapum,

quant no's tenen quartos

tot surt al revés. (1)

Aixó darrer, no ve en vers però es vritat!

ROSSEND LLURBA.

AGRUPACIONS Y SOCIETATS

—Centre Social de Belén. — *L'orfe* fou l'obra inaugural y la que no anà pas gaire ajustada, notanshi en diferents escenes manca d'enseig, defecte de moltes societats. L'obra que de si resulta pesada ajudà a la tasca poc enlairada dels actors. Cal elogiar al Sr. Trull qui feu el «Farreny» be; no aixís els altres que no donaren vida als personatges.

La màgica negra feu riure el públic per les xavacanades que hi han.

Recomaném al senyor Borrell, que si les obres que té en cartera son les anunciades, prepara una campanya ben poc artística per cert, puig tot son obres antigues que ja han caducat dintre'l renaixement de l'escena sense dames.

—Elenc Artístic. — L'elenc infantil interpretarà demà passat *El pillet dels ous* y el quadre del senyor Berenguer *Fé, Patria y Amor*.

Per el dia 29 l'obra d'espectacle del mestre Solé *La mort del escolà*.

Pel mes vinent *Somni de gloria* den Graells presentada amb propietat.

—Ateneu Obrer del III districte. — Forsa partit va treures de la tragedia del mestre Guimerà *La boja* obra que es de difícil conjunt per aquests aficionats, que cada dia van aprenent, demostrant en aquesta darrera obra tenir voluntat y consciencia de lo que es art. La senyoreta Escriu feu la «Joana» perfecte, sortint airosa de tant difícil paper. Molt encaxats els senyors Ventura, Vinyes, Molet, Morera y Brudet amb els de «Germà Albert», «M. Jordis», «Nofre» y «Blasi». Els demás arrodoniren el conjunt. La colocació de figures molt bé, sobre tot als finals d'acte.

—Niu Guerrer. — Aquesta distingida entitat, prepara a més de les grans festes que se celebraran per la festivitat de la Mercé, una

escullida funció teatral, per el festiu dimars dia 24 a la nit, representantse l'hermosa obra de l'Ignasi Iglesias *En Joan dels Miracles*.

Serà desmenyada per el quadre escénic que dirigeix en Francesc Figuerola, prenenthi part les molt celebrades actrius Enriqueta Vidal, Carme Buxadps y Joana Piqué.

En parlarem.

—Ateneu Obrer del II districte. — El benefici de la Buxados el prop passat diumenge sigué un éxit complet.

La beneficiada interpretà *Magda* treientne un excelent partit. Seguidament s'estrenà l'obreta den Ferrer *Els vampirs humans*. Se tracta d'una obreta correctament dialogada y d'una forta intensitat dramática. El seu autor pot estarne satisfet, encar que pel seu bé, li aconsellém que abrevihi en tot lo que pugui els monòlegs, y el final, al nostre concepte, resultaria millor que s'acabés en el moment que la monja exclama tot contemplant la mort del seu nou amor «y ara jo a axugar llàgrimes etc». Prengui la bona voluntat del el nostre sincer concell.

De la interpretació cal elogiar als senyors Blau, Ferrer (M.) y la beneficiada; els demás tots forsa voluntariosos. El públic que era nombrós aplaudí els treballs d'aquels voluntariosos aficionats lo mateix que el parlament del seu director Sr. Palmarola.

—Els Unics. — Se representaren *Flors y Violes* y *Sermón* en quines obres s'hi lluhiren les senyoretes Saumell y Chinchilla y els senyors Alfocea, Ribas, Abello y altres quins noms sentim no recordar.

Esperém vinents representacions pera parlarne degudament.

—Joventut Autonomista Catalana. — El diumenge's posaran en escena les boniques produccions en un acte *Grapa de ferro* (editada per DE TOTS COLORES) *El cec*, *La vella* y l'estrena de la comedia den Francesc Ciuró *Una broma de innocents*.

Per el dia 29 tindrà lloc una extraordinària funció lírica.

—Centre Aragonés.—Baix la direcció del senyor Abizanda se posarà en escena el dia 29 a la vetlla, la bonica comedia dels germans Quintero *Amores y amoríos*.

En parlarem.

GRACIA.—Círcol Catòlic.—La «secció recreativa» d'aquesta entitat el prop-passat diumenge posa en escena l'obra castellana *Almas confusas* y la pessa catalana *El carboner* estant molt afortunats tots els que hi prengueren part y especialment els senyors Martí, Munné, Pi y Bernabeu.

—Joventut de S. Lluís.—En aquest centre s'están ultimant els treballs per poder actuar novament en son hostatje social, clausurat fa algú temps per ordre gubernativa. Après de reformar la sala d'espectacles, el quadro d'aficionats posarà en escena *La Generala* baix la direcció dels senyors Cirera y Galdacano.

—Unión Radical Graciense.—El passat diumenge a la vetlla, aquest centre, tenia organitzada una funció benèfica destinada al primer actor còmic Rafel Bermejo, qui trobantse malalt de gravetat y faltat de recursos pecuniaris, la Junta y varis socis-companys del beneficiat, amb algú altre element artístic, sense retribució de cap mena, prestaren sa valiosa cooperació a fi tant altruista, posant en escena la xamosa opereta en tres actes de Franz Lehar *El Conde de Luxemburgo*.

No cal dir que l'interpretació en general que's donà en aquesta obra va ésser excellent y que les gentils senyoretes Virgili y Benet lluhiren una vegada més les altes facultats que posseeixen d'una veu dolça y ben timbrada digna de l'escola d'impostació a que pertanyen. La senyora Lorán caracterizada de tipo lo mateix qu'els senyors Rubio, Gur-

gui, Rius, N. Rubio, Penadés, Sanahuja L. y Miquel.

Per deferencia al beneficiat el «Coro de Amapolas» va anar a càrrec de les senyoretes Alférez, Cristià, Romàn, Almazàn y Roda formant un conjunt de gracia y gentilesa. Els coros entonats y allunyantse.

—C. N. R.—L'elenc d'aquest centre que amb tan acert dirigeix l'Enric Fuster possà en escena l'obra den Sardou, *La Tosca*.

En els programes y amb lletres de pam, deia:—*Creació de la senyoreta Colóm*.—

Instigats, doncs, per la curiositat de jutjar una nova eminencia desconeguda pera nosaltres, ens dirigirem al lloc de la festa, no sense trovarnos ayants, entrebancats a la porta de entrada amb gran confusió de gent allí congregada que no podia penetrar al local per falta de llum. Preguem a la Directiva eviti aquestes defeciençies sinò vol escamar al públic que de costúm asisteix a les funcions teatrals d'aquesta casa. Les coses poden arreglar-se amigablement sense necessitat de ferho públic. Estém enterats a que fou degut.

Això per una part y per altre, fracassats devant de la realitat, amb el treball d'una aficionada començanta, faltada de tota experiencia artística, varem creure haver ensopegat mal dia y que allo de la creació, era fruit d'una ingenuïtat apropiada a la etat d'aquesta actriu de referencia, veigen en ella no altre cosa, que una de les moltes celebritats que figuren en el *montón anónimo* de entitats recreatives. És un sincer concell d'amic al dirhi això, puig, s'evitarà molts desenganys en la penosa carrera artística. L'Actriu es com el poeta, neix, no's fa. No podem dirho aixís dels aficionats Claramunt y Xuclà, tant l'un com l'altre; ens mostràren els tipus de «Scarpia» y «Caravaddosi» sóbrils y encaixats en quant a direcció y detall artístic.

Molt bé Els felicitem. Els altres com an en Milà, Baró, Fuster J., Renart, Estrany y Tri-

dó, arredonint les escenes pera complement del éxit obtingut.

La presentació y direcció acceptable.

—El Artesano.—*Amor Salvaje* era l'obre escollida pera el prop-passat diumenge a la vetlla. El reporter encarregat d'aquesta secció no va poguer assistir a l'esmentada funció; pera ecçès de treball informatiu arribant a dos quarts d'una a dit coliseu. N'obstant, per impressions recollides de persones qu'ens mereixen forsa confiança, sabem que l'obra va anar ajustada, y que s'hi distingiren notablement les actrius R. Cama, Miró y Moías y els actors Rosell (pare y fill), Galindo, B. Francoll, C. Serra y Coll.

Pel dia 22 benefici de la dama jove amb les obres *Anita la Risueña* y *Juegos Malabares*. En parlarém.

POBLE NOU.—Centre Social. Amb motiu de la tradicional festa major, diumenge passat a la tarde, aquesta entitat possà en escena el drama en tres actes y en vers original de don Josep Hldefons Gatell *San Hermenegildo*.

L'obra, apart alguna, que altres deficiencia en la versificació, cosa corrent entre aficionats va anar del tot ajustada.

En la execució, se distingiren els actors senyors Abercader, Caron, Costa, Colobrants, Bonjoc, Barceló, Vives, Puigdel·livol, Aborlà, Calhuè y Rabeya. La presentació correcta y el vestuari, adequat a l'època històrica del regnat, a que fa al·lusió l'obra.

Per fi de festa, *Entre'l manascal y'l metje*, fent les delícies del públic els aficionats Plà, Riera, Costa, Puigdel·livol, Vives, Rabeya, Constansa, Río y Cahuè.

Felicitém als directors d'aquest elenc senyors Bonjoc y Plà per la acertada direcció escènica.

La concurrencia selecta y nombrosa, va sortirne satisfeta de la festa.

—L'Alianza.—Amb motiu de la festa ma-

jor d'aquesta barriada tingué lloc, com cada any en aquesta Societat, a les deu y mitja del matí un gran concert compost de la famosa orquesta «Escalas» baix la direcció d'en Vicens Petri, y l'Orfeó Gracienc, qu'amb l'acertada batuta de son incansable mestre en Joan Balcells, feren ábdues incorporacions las delícies del auditori, tenintse que repetir varies pessets entre ellas «L'emigrant» y «Auce-lladas» que cantaren amb una justesa incomparable.

La pessa de concert obligada de contrabaix escrita del mateix executant senyor Valls, fou un del nombres que més agradaren, puig son autor es vejé obligat a repetirla

«Un plé a vessar»

A les 9 de la nit se representà l'hermosa comedia d'en Martínez Sierra *Primavera en Otoño*, per la companyia del Teatre Apol dirigida per en Miquel Rojas y la distinguida primera aciriu Dolors Pujol, deixaren plenament satisfeta a la concurrencia.

Acte seguit es representà el graciós sainet del nostre estimat Rössinó, *El pintor de miracles*, en la qu'estigueren encaixidissims tots els que hi prengueren part.

El dilluns a les deu de la nit, el dimars a las deu del matí, a les quatre de la tarde y a les deu de la nit, grans balls extraordinaris, sent l'últim com a final de festa, el dimecres a les nou de la nit.

Els aymants de Terpsicore pogueren lluir ses facultats a tot plaer, puig que l'espaiós saló estava ricament engalanat y esplèndid d'il·luminació.

Estigueren rebotant de concurrencia els cinc balls.

Felicitém coralment a la Junta Directora d'aquesta entitat, el bon gust que demostra en organitzar festas com aquestas.

SAN MARTI.—«A. de S. Lluís». Lo que se'n diu en argot futbolista *lo primer tim*; aixís mateix podem calificar al quadro dramàtic

que circumstancialment s'ha constituït amb individus tots casats y que debutaren així encara que tots son ja gats vells en escena.

Baix l'acertada direcció d'en J. Mans, posaren en escena *Un manresà de l'any vint*, això si traventne previament las senyoras. Al escullir l'obra, doncs, se contradigueren en extrem per lo que no podem menys de censurarlos, fa que'n lo teatre dit catòlic, existeixen forces obres pera poderse lluhir, tan o més que en la que representaren. Y ara parlem de l'execució, del senyor Mans, feu un *Manresà* amb tota sa bona voluntat y que li surti força arrodonit; no, aixís podem dirho del senyor Melic qui no reflexava pas gaire l'enteressa y llealtat y entusiasme que *l'Artur* deu encaixar; bastant deixava que desitjar el senyor Mas en el *Negre*, car hi sobrava ganas de fer riure y mancaba caracter; el senyor Rius en el *Mateu* era un personatge poc per ell; els demás secundaven amb voluntat, no vol dir que ho logresin del tot; apesar de tot lo dit, lograren un acceptable conjunt com pocas vegadas hem vist en aqueixa casa per lo que ho remarcuem més a fi de logran-ne la total esmena.

El públic nombrosíssim aplaudí el final de tots els actes y algunas de las situacions més emocionants de l'obra.

BARCELONETA.—Ateneu Marqués de la Mina. Amb les obretes *La deria de don Pau* y *Cura de moro*, feu passar un rato distret a la concurrencia congregada en l'espaiosa sala d'espectaclec, l'elenc de la casa.

Hi prengueren par a més de la senyoreta Arboix, els senyors Dalmau, Rafart, Puig, Colom y altres.

Dels nostres Corresponsals

BADALONA.—Centre Catalanista Gent Nova.—A primers d'Octubre el quadro dramàtic d'aquest Centre donarà comens a la temporada d'hivern, posant en escena les obres més modernes y estrenantse'n algunas de renomats autors badalonins.

La direcció, com els altres anys, està confiada al millor aficionat d'aquesta localitat, senyor Bolx, amb la cooperació dels no menys valiosos senyors Caballé, Navarre, Cardona y Gili.

En les obres grans donaràn son concurs els actors senyors Tetrades y Cases.

—Teatre Cervantes.—El dia 15 la companyia dramàtica dirigida per la primera actriu Maria Panadés y els primers actors Joan Torelló y Josep Maria Vila, faràn la inauguració de la temporada posant en escena *Juana la Loca* o *Llocura de amor* y el joguet còmic *A cal sabater*.

El nombros públic aplaudí justament als actors que hi prengueren part.

—Centre d'U. F. N. R.—L'Estol Artistic d'aquest Centre, que dirigeix en Josep Guardia, inaugurarà el dia 29 la temporada d'hivern, posant en escena *Els encarrilats*, drama en tres actes, y la comedia *El pintor de miracles*.

SABADELL.—Centre Sabadellés (Gelats).—El diumenge dia 2 d'aquest mes se posà en escena, per la agrupació d'aquesta notable societat, el drama en tres actes d'en Puig y Ferrater, *La dama alegre*. Fou encarregada de la protagonista l'aplaudida actriu senyora Sofia A. Pujol, quina interpretació fou quelcòm fluixeta per manca d'estadi.

Dels que interpretaren l'obra ens cal remarcar el treball del senyor Homs, amb el «Filó», a qui, ben concentrat del esmentat paper, poguerem admirar per ses bones condicions teatrals, particularment en llurs canvis entre'ls tons enèrgics y el sentimentals, que son ben remarcats en aquest paper.

El felicitem per sa voluntat y bon zel, doncs no'ms cal d'aptar que assolirà nous triomfs.

Al senyor Fainé, amb el «Fill», ens cal advertirli que interpretà un paper totalment oposat a son caràcter, quin motiu fou suficient per fer decaure certes escenes que, d'altra manera, haurien resultat arrodonides.

Al senyor Vila li recomanem que's digni estudiar més, puig ses condicions teatrals li permeten assolir grans elogis.

Molt bé el senyor Sanllehi. Els senyors Giralt y Bellavista quelcòm fluixets.

L'obra sortí un xic dificultosa.

CORNUDELLA.—Teatre Intim.—El dia 8 del present va representarse el drama del llorejat Guimerà, *Arran de terra* y l'aplaudida joguina *Els mals esperits*.

El drama fou molt ben interpretat, remarcant els seus treballs les actrius senyoretas Fornés y Valero, amb els papers de «Píamuda» y «Felícia», respectivament.

Tots els aficionats demostraren una vegada més les seves bones aptituds, puig el públic se'n emportà gran impressió, ja que's tracta d'una obra bastant atrevida.

Els felicitem a tots.

La joguina no anà del tot bé. N'obstant, va lluirshi la senyoreta Fornés, y els demés, amb tots els precs, sortiren del pas. El senyor Abella va anar bé amb el «Faci», però no s'havia estudiat el paper, y va salvar-se amb els seus recursos.

Estudiar, senyors, estudiar.

VILASSAR DE DALT.—Teatre Centre Vilassanés.—El diumenge passat la companyia que actuava a Mataró ens representà el poema de l'Iglesias, *Flors de cingle*, quin despenyó resultà molt arrodonit per part de donya Maria Morera, doncs no cal dir si ho fa bé essent ella qui l'estrenà al bosc de can Tarrés, de La Garriga.

Les senyores Xifreu y Ferrer estigueren molt aïna-des en els papers de «Ursula» y «Pietats», respectivament.

El senyor Furquet tingué moments molt felisos.

Per fi de festa ens posaren *Qui... compra maduixes*. en la que la senyora Ferrer feu les delícies de la conce-rencia.

MATARO.—Teatre Euterpe.—En aquest teatre el diumenge tarda y nit va actuarhi una companyia de «verdader Teatre Guinyol» (com deyan els programes) procedent de l'Arnau de Barcelona y d'altres pobles baix la direcció del reputat actor y director don Manej Espinosa y de quina forma part la primera actriu do-nya Pepeta Roca.

Les obres escullides per la funció de la tarda sigue-ren: *El burgès*, *La bruixa* y *El moll parat*, les tres del teatre Guinyol, y acabà dita funció amb el celebrat juguet *La cosina de la Lola*, que tan en unes com en altres feren tot quan sapigueren per complaure al pú-blic.

A la nit comensaren la vetlla amb el preclós diàlec de A. Barbosa, *Jugar a casats*, per la senyoreta Mol-gosa y el senyor Aguiló, y després altre cop Guinyol, però amb algunes obres variades: *El fill del pollet*, *Per vergonya* y *El moll parat*, en quines obres, tan a la tarda com a la nit, prengueren part els principals elements de la companyia, com els senyors Espinosa, Pons, Aguiló y Calvo, ja coneguts del públic de Ma-taró.

—Ateneu Obrer.—El quadro d'aficionats d'aques-t Centre fou ben secundat per les senyoretes Roca y Molgosa.

—Centre Republicà Radical.—S'ha format en aquest Centre un quadro d'aficionats per representar y donar a conèixer totes les obres del Teatre Guinyol, baix la direcció dels joves aficionats Tomás Ribas y Antoni Diví.

SANT FELIU DE CODINAS.—Teatre Cassino Feli-cense.—Els dies 14 y 15 del corrent ha actuat en aqurà local, amb motiu d'ésser la festa major, la companyia d'opereta baix la direcció dels senyors Iturmendi y Ba-talla y del mestre senyor Serra, formant part de la ma-teixa la ja coneguda tiple senyoreta Maria Morató y la tiple còmica Josephina del Campo.

La nit del dia 14 feu la presentació la companyia de-avant d'aquest públic amb la representació d'*El conde de Luxemburgo*, donantli una interpretació molt aju-stada.

La senyoreta Morató, en el tipó de «Angela Didieri», enlengué molt bé, tant declamant com en el cant. El seu

hermós timbre de veu, no potenta, però modelada, con-vancé a l'auditori, que l'aplaudi continuament amb en-tusiasme.

La senyoreta del Campo, en el de «Julietta», molt en-jogasada y portants com ella sab ferho, logrant fer-se seu el públic.

Dels homes, en primer lloc mereixen citar-se als se-nyors Buenaventura, en el tipó de «René» y al senyor Bofill en el de «Armado», quins, junt amb les esme-nades tiples, entusiasmaron al públic, que'ls obligà a repetir els dos dúos del segon acte; el senyor Batalla, en el «Príncipe Basilio», molt discret. La senyora Ma-riné també mereix que se li fassi honor per lo bé que interpretà el tipó de «Marquesa Natalia».

El dia 15, a les dotze del matí, se celebrà la secció vermhout representant *Maldito dinero*, que també anà ajustat.

Per la nit se donà a conèixer a n'aquest públic la aplaudida opereta *La casta Susana*, obtenint un èxit franc tots els interpres.

La senyoreta Morató, en la part de «Susana», se vegé obligada a repetir alguns números.

La senyoreta Campos y senyora Mariné ajudaren a fer un bon conjunt, com també els senyors Iturmendi, Batalla, Buenaventura, Bofill y altres.

Els chors y orquesta, ajustadíssims.

La direcció y presentació molt acceptables.

FIGUERAS.—Dijous, dia 12, va debutar en el teatre Municipal una companyia de sarsuela y ópera caste-llanes.

Les obres del debut foren les obres *Marina* y *Cava-lleria Rusticana*, qpe obtingueren una execució forsa regular.

Dissabte representaren *La Tempestad*, que ja no ob-tingué tan bona interpretació.

Diuenegé a la tarda *Bohemios* y a la nit *La Traviata*, que foren dos desastres.

Eu resúm: la companyia no es més que mitjana, puig sols el tenor senyor Farrás y la tiple senyora Casals tenen una mica de veu; els altres amb prou feines se-cundan.

Y els coros, amb comptes de secundar, destorben.

NOVES

Van en el present número y correspo-nen als nostres subscriptors les cobertes de

NORA

junt també se reparteixen els plec 1 y 2 (32 pàgines) de la famosa obra

La dama de les camelies

en compensació de les pàgines que que-darem a deure fà dos setmanes.

FERRÁN VILALLONGA. — En Ferrán Vilallonga, es segurament, un dels més estimables actors de nostra terra.

A més d'esser un actor perfectísim, a més de tenir un gran domini de l'escena, té una figura arrogant y simpàtic que reina molt bé amb les grans condicions d'aquest.

La seve cultura sòlida y extensa, ha fet una verdadera selecció en les obres de son repertori. Ell, sense crits ni bombos inútils, ha fet de cada paper a ell confiat una verdadera creació.

Recordis sinó el «Pere Gegant» del *Quento de Nadal*; «Jacques» de *La Pobra Berta*; «Belisari» de *Theadora*, *Gent d'ara* y *El duc del Somni d'una nit d'Estiu* de qual obra es el retrat que avuy publicuém.

Esperém veure'l novament en nostre teatre per aplaudir-lo novament com ell tan se mereix.

En el teatre d'estiu de les reunions particulars «Guilera», pera finalisar la temporada, el dia 24 d'aquest mes posaràn en escena *Sainet trist* y *A's peus de vostè*.

L'art de «Cúchares» modernisat

No n'hi ha prou amb la ratxa de curses de toros, amb els corresponents descalabres, nyanyos y vessament de sang-taca roja que s'extén sinistra per tots els iudrets de la nostra Espanya, que uns quants entusiastes s'han proposat *parodiar*—valgui la paraula—a les grans figures tauròils que son el divertiment de la majoria del nostre poble.

Entusiastes, emprò, que, guaitant més enllà, enfitats de progrés al ensemps que adversaris convensuts de qualque mena de vessament de sang *propria*, s'han proposat encaminar cap a altres viaranyes l'art de Cúchares.

Y heus-aquí que en una pista de patins, célebre per les innombrables *damiseles* àvids d'amor eròtic y de individus desaprensus y cercadors de carn frescoia, volguent demostrar que'l seu bon gust artístic va més enllà que les curses de debò y proveïts d'una capa vermella els uns, en els peus les rodets patinadores, y els altres a cavall d'uns ruquets carregats de sòn y de paciència, *dioretiren* de debò a una generació, *torejant* a uns indefensos vadells que, apaordits y rellicant seguidament colpejant la terra amb els seus morros, se miraven amb ulls de llàstima a tots els infelissos que feien broma inquietantlos, reullant a n'aquell públic que reia esbojarradament y xiulava frenètic.

Els comentaris els deixem a la ben trempada ploma de l'Eugeni Noel.

Otrosi

3 morts y 73 ferits!

Aquestes han estat les víctimes de l'afició taurina a Espanya durant la passada setmana. Tres morts y setanta y tres ferits!

Y a Barcelona, en una funció de beneficència, varen anar al *redondel* tots els ornaments que engalanaven la plassa.

Morts, ferits, escandol, xiulets, crits, gat-zara y fiesta nacional!

Teatre de Natura

El prop-venent diumenge a n'el poblet de Cabrera de Mataró, tindrà lloc al aire lliure la representació del *Gran Aleix* del distingit literat en Joan Puig y Ferrater.

Tenim entés que regna gran entusiasme pera coneixer aquesta darrera producció d'aquest autor posada en escenari natural.

De Societats

S'estàn fent preparatius per una representació de «Teatre Guinyol Català» al Centre Nacionalista Republicà (Cal Gaig), de la Sagrera, que tindrà lloc l'últim diumenge del proper Octubre per la companyia de l'Agrupació «Ars», de la qual formen part els joves actors Joan Sans, Francesc Vilà y Segond Gonzàles.

Se posaran en escena les obres *L'engeny nou*, *L'article 330*, *Far malehit*, y l'estrena d'un pas de comedia qu'està acabant nostre company Lluís Capdevila *Les tres mortes*.

Per les notícies qu'en tenim sembla que serà un èxit.

Nostre amic Joan Puig y Ferreter ha entregat a la companyia del Sindicat d'Autors Catalans, una tragedia mistica en tres actes *Els ignoscents sacrificats*, y una farsa en un acte *L'infant amor irritat*.

Esperem que amb aquestes dues obres l'empresa no tindrà els escrúpols que tingué la passada temporada amb *El gran Aleix y Desamor*.

Biblioteca "DE TOTS COLORS"

Fora dels folletins del periòdich, però dintre de la *Biblioteca DE TOTS COLORS*, hem publicat algunes obres que's venen, entre els favoreixedors d'aquest periòdich, a preus extraordinariament econòmichs.

Por! (segona edició). Comedia en un acte, per Fèlix Duquesnel. Preu de venda: *dos rals*. Als nostres favoreixedors: *30 cèntims*.

Gor delator. Monòlech, de Edgar Poe. Preu de venda: *un ral*. Als nostres favoreixedors: els costarà no més *15 cèntims*.

Els Picarols. Drama en tres actes de Erckmann Chatrian. Preu de venda: *2 pessetes*. Als nostres favoreixedors: *1 pesseta*.

Un cop de vent. Pas de comedia d'en Joseph Morató. Preu de venda: *dos rals*. Als nostres favoreixedors: *30 cèntims*.

Un joch de cartes, o memoria-listes a b lletra menuda (segona edició). Sainet en un acte, d'en Manel Folch y Torres. Preu de venda: *tres rals*. Als nostres favoreixedors: *40 cèntims*.

Llibre del actor, per en J. Ferràn Torras. Preu de venda: *una pesseta*.

Els Mestres contistes (vol. II), (aventures de Sherlock Holmes), de Conan Doyle y Catuelle Mendes. Preu de venda: *una pesseta*. Als nostres favoreixedors: *dos rals*.

Els Mestres contistes (vol. III), de Carles Dickens y Nicolau Gogol. Preu de venda: *una pesseta*. Als nostres favoreixedors: *dos rals*.

Les bessones. Quadro de comedia de Florenci Cornet. Preu de venda: *tres rals*. Als nostres favoreixedors: *40 cèntims*.

Raig de Sol. Comedia en dos actes per Joan B.^{na} Pagès y Maruny. Preu de venda: *1'50*. Als nostres favoreixedors: *tres rals*.

Amich de confiança. Diàlech en un acte, per A. P. Maristany. Son preu: *una pesseta*. Als nostres favoreixedors: *40 cèntims*.

Les persones que vulguin adquirir alguna d'aquestes obres, amb la rebaixa de preu que oferim, poden ferho en aquesta administració (Alt de Sant Pere 17 int.) o en els Kioscos DE TOTS COLORS mentres presentin, per acreditar el caràcter de favoreixedors de aquesta em presa, qualsevol dels volums publicats dintre la *Biblioteca DE TOTS COLORS*.

Els nostres favoreixedors de fora Barcelona poden demanar aquestes obres, ab les mateixes condicions, als respectius corresponsals.

IMPORTANTÍSSIM

als nostres compradors y subscriptors

A fi d'atendre el desig que'ns han manifestat mols dels nostres nous compradors de poguer obtenir complerta la nostra biblioteca, en les condicions en que actualment s'han posat les biblioteques de l'importancia similars a la nostra, tenim el gust de fer avinent que aquesta Administració ha prés l'acort de canviar el preu de venda dels tomos ja publicats.

Aixís, doncs, el preu máxim dels volúms publicats en la Biblioteca DE TOTS COLORS será el preu corrent avuy de:

Una pesseta

cada exemplar. Aquet preu regirá tant sols per les obres de 3 o més actes.

Les de dos actes se vendran a

Setanta cinc céntims

y les d'un acte a

Quranta céntims

Desde avuy se pot adquirir ja en aquesta Administració o en el Kiosko DE TOTS COLORS (davant de cân Quadros) qualsevuiga dels volúms que formen part de la nostra Biblioteca amb el 50 °° de rebaixa o sia, als preus que ja hem deixat indicats de

Una pesseta

Als de fora de Barcelona se'ls fará l'envio per correu mitjentsan l'import en segells de correu, giro postal o recader.

També pot facilitar-se l'atquisicio complerta de la nostra biblioteca, d'un sol cop, mitjentsan pagos mensuals de

Tres pessetes

amb el ben entés de que's faciliten ja tots els volúms desde'l moment que s'ha firmat la pólica o compromís.

Obres del genial

Gerhart Hauptmann

publicades per

DE TOTS COLORS

La campana sumergida

rondalla escènica en 5 actes, traduhida al català per en Salvador Vilaregut. Es aquesta una de les obres més grandioses de Hauptmann. 1 Pta.

L'Asumpció de Hannele Mattern

drama d'ensomni en dos actes, traducció d'en Carles Capdevila, es una de les més commovedores produccions escèniques. 0'75 de Pta

Rosa Bern

Drama en 5 actes, traducció de'n Martí Alegre. Obra punyenta y forta, plena de color y vida. 1 Pta.

El pobre Enric

llegenda germànica en cinc actes, traducció de'nc Mar Jesús Bertran. Veritable poema escènic. 1 Pta.

De venda en aquesta Administració (Alt de Sant Pere, 17 interior)
y en tots els Kioskos

¡Obres del Gran Guinyol en Catalá!

Primer volúm

L'Enginyer nou

segón volúm

Grapa de ferro

s'ha posat a la venda el tercer volúm

Far malehit

El 15 de Septiembre apareixerá la interessant obra

L'Article 330

Apareixerá un volúm d'aquesta biblioteca els dies 1 y 15
de cada mes

Preu de venda: 50 céntims

Als subscriptors y compradors de **DE TOTS COLORS**
30 céntims